

Odločba Vrhovnega sodišča RS: Odločba VIII Ips 119/2006

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VS32915

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2007:IPS.VIII.119.2006

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

Datum: 13.3.2007

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: disciplinski postopek - disciplinski ukrep prenehanje delovnega razmerja - član sveta delavcev - soglasje sveta delavcev - stavka - preprečitev dela drugim delavcem

Predhodna odločitev: VDSL Pdp 834/2003

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZStk člen 5, 5/2, 13, 13/1. ZSDU člen 67. ZTPDR člen 58. ZDR (1990) člen 89. Konvencija št. 135 Mednarodne organizacije dela o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju člen 1.

Besedilo

Jedro

Z aktivnim preprečevanjem dela drugim delavcem, ki niso stavkali, so tožniki kršili določbe Zakona o stavki, ki stavkovnemu odboru in delavcem, ki sodelujejo v stavki, prepoveduje preprečevanje dela drugih delavcev, ki ne stavkajo. Zakon o stavki in ZSDU ščitita organizatorje stavke oziroma predstavnike delavcev le ob dodatnem pogoju, da ne ravna v nasprotju z zakonom in drugimi veljavnimi akti.

Izrek

1. Glede začasne odstranitve z dela se reviziji zavržeta.
2. V preostalem se revizija tožnikov zavrne.
3. Reviziji tožene stranke se ugotovi in se izpodbijana sodba glede zahtevka tožnika S.G. razveljavi in zadeva vrne sodišču druge stopnje v novo sojenje.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je zavrnilo zahtevke tožnikov za razveljavitev sklepov tožene stranke z dne 17.5.2001 in 20.7.2001 o njihovi začasni odstranitvi z dela in iz podjetja ter zahtevke za razveljavitev disciplinskih sklepov tožene stranke z dne 26.6.2001 in 20.7.2001, s katerimi je bil tožnikom izrečen disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, hkrati pa je zavrnilo tudi njihove reintegracijske zahtevke. Ugotovilo je, da so bile podane tožnikom očitane hujše disciplinske kršitve, ko so v času stavke pri toženi stranki v mesecu februarju 2001 ravnali v nasprotju s stavkovnimi pravili in zakonom o stavki, ker so aktivno preprečevali delo drugih delavcev.

Sodišče druge stopnje je pritožbo tožnikov O., B. in R. kot neutemeljeno zavrnilo, pritožbi tožnika S.G. pa ugodilo in sodbo sodišča prve stopnje spremenilo tako, da je njegovemu zahtevku ugodilo. Ugotovilo je, da je bil ta tožnik v spornem času član sveta delavcev in je kot tak užival zaščito v smislu določb 67. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU - Ur. l. RS,

št. 42/93). Presodilo je, da je bil disciplinski postopek zoper tega tožnika nezakonito voden, ker tožena stranka predhodno ni pridobila soglasja sveta delavcev k začetku vodenja postopka.

Zoper zavrnilni del pravnomočne sodbe sodišča druge stopnje vlagajo revizijo tožniki O., B. in R., zoper ugoditveni del pa tožena stranka.

Tožniki uveljavljajo revizijska razloga bistvene kršitve določb pravnega postopka iz prvega odstavka 339. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP - ur. p. b., Ur. l. RS, št. 36/04) in zmotno uporabo materialnega prava. Navajajo, da sta nižji sodišči kršili načelo neposrednosti izvajanja dokazov in načelo kontradiktornosti postopka, ker sta svojo odločitev sprejeli zgolj na podlagi ugotovitev, do katerih sta prišli z branjem zapisnikov disciplinskih obravnav, ki so bile opravljene pri toženi stranki. Teh ugotovitev nista preverili z neposrednim zaslišanjem s strani tožnikov predlaganih prič. Zaslišana je bila le s strani tožene stranke predlagana priča A.A., ki je tudi sicer zaposlen pri toženi stranki in je že zato izpovedal v njeno korist. Pri tem pa je sodišče navedbe in izpovedbe tožnikov neposredno vzporejalo z izpovedbami prič na disciplinski obravnavi, ki jih tožniki v postopku pred sodiščem niso mogli izpodbijati oziroma preveriti in ne da bi si lahko sodišče o zaslišanju teh prič ustvarilo neposreden vtis. V posledici takšnih kršitev sta sodišči zmotno ugotovili dejansko stanje in na podlagi tega zmotno presodili, da so tožniki storili očitane jim hujše kršitve delovnih obveznosti.

Tožena stranka je v reviziji zoper ugoditev tožbenemu zahtevku tožnika S.G. uveljavljala zgolj revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava. Grajala je presojo sodišča, da bi morala na podlagi določb 67. člena ZSDU glede uvedbe disciplinskega postopka zoper tega tožnika v naprej pridobiti soglasje sveta delavcev, saj sodišče samo ugotavlja, da je bil zoper njega disciplinski postopek uveden zato, ker je ravnal v nasprotju z zakonom o stavki. Za primer nezakonitega ravnanja pa člani sveta delavcev ne uživajo varstva pred uvedbo disciplinskega postopka.

Reviziji sta bili na podlagi 375. člena ZPP vročeni nasprotnima strankama in Vrhovnemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije v Ljubljani. Tožena stranka je na revizijo prvih treh tožnikov odgovorila. Opozarja, da je v reviziji navedeno, da se vlaga zoper pravnomočno sodbo prvoinstančnega sodišča, kar ni dovoljeno. V nadaljevanju prereka revizijske navedbe, zanika v reviziji očitane kršitve določb pravnega postopka in predlaga njeno zavrnitev.

K 1. V zvezi z odločitvijo o začasni odstranitvi tožnikov z dela oziroma iz podjetja reviziji nista dovoljeni.

Na podlagi 25. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS - Ur. l. RS, št. 19/94 in 20/98) v sporih o začasni odstranitvi delavca z dela ali iz organizacije revizija ni dovoljena. Ker je bila začasna odstranitev tožnikov z dela in iz podjetja tudi predmet pravnomočne sodbe sodišča druge stopnje, ki se izpodbija z revizijama, je sodišče na podlagi 377. člena ZPP v tem delu obe reviziji kot nedovoljeni zavrglo.

K 2. Revizija tožnikov ni utemeljena.

Iz vsebine revizije je razvidno, da jo tožniki vlagajo tako zoper sodbo sodišča prve stopnje, kot zoper sodbo sodišča druge stopnje. Ker ZPP v 367. členu ureja vložitev revizije le zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, je sodišče revizijo tožnikov obravnavalo zgolj v tem smislu.

Na podlagi 370. člena ZPP lahko stranka v reviziji uveljavlja nekatere izrecno navedene bistvene kršitve določb pravnega postopka iz drugega odstavka 339. člena ZPP, storjene pred sodiščem prve ali sodiščem druge stopnje, bistvene kršitve iz prvega odstavka 339. člena ZPP (relativne kršitve) pa le, če so bile storjene v postopku pred sodiščem druge stopnje. Sodišče druge stopnje lahko stori bistveno kršitev določb pravnega postopka tudi, če ne odgovori na pritožbene navedbe, ki so odločilnega pomena (prvi odstavek 360. člena ZPP).

Bistvena vsebina v reviziji zatrjevanih bistvenih kršitev določb pravnega postopka po prvem odstavku 339. člena ZPP je v tem, da sodišče prve stopnje v zvezi z ugotavljanjem dejanskega stanja tožnikom očitanih disciplinskih kršitev ni izvedlo dokaza z neposrednim zaslišanjem s strani tožnikov predlaganih prič, temveč se je zadovoljilo le z zaslišanjem s strani tožene stranke predlagane priče, neposrednim zaslišanjem tožnikov in listinskimi dokazi, ki so bili pretežno zbrani v predhodnem disciplinskem postopku pri toženi stranki.

Kolikor revizija uveljavlja, da so bile zatrjevane bistvene kršitve določb pravnega postopka storjene pred sodiščem prve stopnje, sodišče teh navedb ni moglo upoštevati, saj neposredno uveljavljanje teh bistvenih kršitev določb pravnega postopka pred sodiščem prve stopnje ni dovoljen revizijski razlog (1. in 2. točka prvega odstavka 370. člena ZPP).

V pritožbi zoper sodbo sodišča prve stopnje so tožniki uveljavljali bistveno kršitev določb pravnega postopka zgolj z utemeljitvijo, da iz sodbe "ni mogoče razbrati, na podlagi katerih dejstev je

sodišče ugotovilo, da je tožnik odgovoren". Zavrnitev dokaza z zaslišanjem prič pritožba povezuje zgolj z očitkom nepopolne ugotovitve dejanskega stanja.

Sodišče druge stopnje se je v izpodbijani sodbi obširno opredelilo do navedb tožnikov v zvezi z očitanimi bistvenimi kršitvami določb pravnega postopka in v obrazložitvi sodbe podrobno povzelo dogodke in ravnanja posameznih tožnikov, ki so pomenila očitane disciplinske kršitve. Z vidika odgovorov na pritožbene navedbe tako sodišču druge stopnje ni mogoče očitati bistvene kršitve določb pravnega postopka, da bi moralo sodišče druge stopnje samo izvesti obravnavo in izvesti dodatna zaslišanja prič pa tudi revizija izrecno ne uveljavlja.

Ob ugotovitvah, da so tožniki v času stavke v večih primerih aktivno sodelovali pri preprečevanju dela drugih delavcev, ki niso stavkali in na tak način onemogočali delovni proces, na katere je revizijsko sodišče vezano, saj nepopolno ali zmotno ugotovljeno dejansko stanje ni dovoljen revizijski razlog (tretji odstavek 370. člena ZPP), sodišče ni zmotno uporabilo materialnega prava, ko je zavrnilo zahteve tožnikov za razveljavitev spornih disciplinskih sklepov o izreku ukrepa prenehanja delovnega razmerja. Revizijsko sodišče soglaša, da so z ugotovljenimi ravnanji tožniki kršili določbo drugega odstavka 5. člena Zakona o stavki (ZStk - Ur. l. SFRJ, št. 23/91 in Ur. l. RS, št. 66/93), ki stavkovnemu odboru in delavcem, ki sodelujejo v stavki, prepoveduje preprečevanje dela drugim delavcem, ki ne stavkajo. Hkrati pa je tožena stranka ravnanje tožnikov utemeljeno opredelila kot motenje sodelavcev pri delu, ki izrazito otežuje izpolnjevanje delovnih obveznosti, oziroma onemogočanje delovnega procesa v smislu 12. točke 24. člena in 6. točke 25. člena Pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti tožene stranke, za katere je predviden izrek ukrepa prenehanje delovnega razmerja.

Glede na povedano revizijski razlogi niso podani. Zato je sodišče na podlagi 378. člena ZPP revizijo tožnikov kot neutemeljeno zavrnilo.

K 3. Revizija tožene stranke je utemeljena.

V postopku pred nižjima sodiščema je bilo skladno ugotovljeno, da je bil tožnik S.G. v spornem obdobju član sveta delavcev in da tožena stranka pred uvedbo disciplinskega postopka zoper njega pri svetu delavcev ni iskala soglasja za uvedbo postopka.

ZSDU v drugem odstavku 67. člena določa, da proti članu sveta delavcev ob pogojih iz prvega odstavka, to je ob pogoju, če ravna v skladu z veljavnimi zakoni, kolektivnimi pogodbami in dogovorom med delodajalcem in svetom delavcev, ni mogoče začeti disciplinskega postopka brez predhodnega soglasja sveta delavcev. Podoba tudi Konvencija MOD, št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju (Ur. l. SFRJ, Mednarodne pogodbe, št. 14/82, v zvezi z aktom o notifikaciji nasledstva..., Ur. l. RS, št. 54/92 - Mednarodne pogodbe) v prvem členu zaščito predstavnikov delavcev zaradi njihovega statusa ali aktivnosti omejuje na ravnanje v skladu z veljavnimi zakoni, kolektivnimi pogodbami in drugimi skupno dogovorjenimi sporazumi. Gre torej za zaščito predstavnikov delavcev v zvezi z

njihovim statusom in ravnanji v tem svojstvu ob dodatnem pogoju, da ne ravnajo v nasprotju z zakonom in drugimi veljavnimi akti.

Zaščita organizatorjev stavke in stavkajočih delavcev je sicer še posebej opredeljena v ZStk. Prvi odstavek 13. člena določa, da organiziranje stavke oziroma udeležba v njej pod pogoji, določenimi s tem zakonom, ne pomeni kršitve delovne obveznosti, ne sme biti podlaga za začetek postopka za ugotavljanje disciplinske in materialne odgovornosti delavca in ne sme imeti za posledico prenehanja delovnega razmerja delavca. Tudi ZStk torej veže zaščito organizatorjev stavke in stavkajočih na ravnanje v skladu z zakonom.

Dosedanja sodna praksa v zvezi z zaščito delavskih predstavnikov in sindikalnih zaupnikov res ni povsem enotna. V sodbi VIII Ips 266/2001 z dne 10.12.2002 je sodišče razveljavilo disciplinske sklepe o prenehanju delovnega razmerja, ker je tožena stranka pričela postopek zoper tožnika, ki je bil sindikalni zaupnik in član sveta delavcev, čeprav sta navedena organa izrecno odklonila soglasje k uvedbi tega postopka. V sklepu VIII Ips 58/2006 z dne 25.4.2006 in sodbi VIII Ips 166/2006 z dne 6.6.2006 pa je sodišče zavzelo stališče, da je izključena disciplinska odgovornost sindikalnega zaupnika oziroma, da je soglasje sindikata pogoj za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga le v primeru, če delavec ni ravnal v nasprotju z zakonom ali kolektivno pogodbo oziroma pogodbo o zaposlitvi. Za ravnanje v nasprotju z zakonom oziroma kolektivno pogodbo pa predstavniki delavcev ne uživajo zaščite.

V sodnem postopku je bilo ugotovljeno (sodba Vrhovnega sodišča opr. št. VIII Ips 48/2003 z dne 20.6.2003), da je bila stavka, v zvezi s katero so se tožniku očitale disciplinske kršitve, nezakonita že zato, ker so stavkajoči delavci preprečevali delo tistim, ki v stavki niso sodelovali. Stavka je bila torej nezakonita tudi zaradi tistih ravnanj, ki se tožniku očitajo kot kršitev delovnih obveznosti. Da dejanja, ki so se očitata tožniku, niso bila v skladu z zakonom, je bilo tako ugotovljeno tudi v drugem pravnomočno končanem postopku. Sodišče prve stopnje je tudi glede tožnika S.G. ugotovilo, da je ravnal v nasprotju z določbami drugega odstavka 5. člena ZStk, to je, da je med stavko preprečeval delo drugih delavcev, ki v stavki niso sodelovali. Ob taki dejanski ugotovitvi je sodišče druge stopnje zmotno uporabilo materialno pravo (67. člen ZSDU), ko je razveljavilo sporna disciplinska sklepa zato, ker je tožena stranka disciplinski postopek zoper tega tožnika uvedla brez izrecnega soglasja sveta delavcev, katerega član je bil. Ker tožnik ni ravnal v skladu z zakonom, na podlagi navedene določbe ZSDU tožena stranka predhodnega soglasja sveta delavcev ni bila dolžna iskati, oziroma le to ni bilo pogoj za zakonitost spornih sklepov in zakonitost izrečenega disciplinskega ukrepa.

Glede na zmotno presojo zaščite tožnika S.G. v smislu določb 67. člena ZSDU se sodišče druge stopnje neutemeljeno ni opredelilo do pritožbenih navedb tega tožnika v zvezi z dejanskimi okoliščinami očitanih kršitev. Zato je sodišče reviziji tožene stranke v dovoljenem obsegu na podlagi drugega odstavka 380. člena ZPP ugodilo in sodbo sodišča druge stopnje glede spornih

disciplinskih sklepov in priznavanju pravic iz delovnega razmerja od 1.8.2001 dalje ter stroškov postopka razveljavilo in v tem obsegu zadevo vrnilo temu sodišču v novo sojenje, da se bo lahko sodišče opredelilo tudi do drugih pritožbenih navedb.